

Sant Esteve de la Colònia Soldevila

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Colònia Soldevila. Sector nord del terme municipal
Emplaçament Carretera de servei lateral a l'Eix del Llobregat (C-16z) al km. 70,5 pista asfaltada direcció est (400 m) i trencall al nord (800 m).
Alçada: 324

Coordenades:

Latitud: 41.88346
Longitud: 1.88606
UTM Est (X): 407577
UTM Nord (Y): 4637437

Classificació

Número de fitxa 08018 - 303
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Contemporani Historicista
Segle XI, XIX-XX
Any 1942
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi de Balsareny (PGOU). Article 76 (edificis especialment protegits). Núm. 6: Sant Esteve de Soldevila.
Data aprovació: dc., 27/11/1991 - 12:00
Número inventari IPA 16284
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil

Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	7777401DG0377N0001LO
Fitxes associades:	
Colònia Soldevila	
Colònia Soldevila (habitatges)	
Font dels Escolans	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dg., 27/11/2022 - 11:06

Descripció

Església d'origen romànic substancialment transformada l'any 1942, quan ja donava servei a la colònia tèxtil Soldevila que havia sorgit al seu costat. Es troba situada sobre un petit promontori al sud de la colònia. La construcció actual és bàsicament fruit d'aquesta reforma, feta en estil neoromànic. Consta d'una sola nau que, originàriament, estava capçada per un sol absis i que ara té afegit un transsepte amb dues absidioles laterals. En la reforma també s'allargà la nau per davant, en l'espai que ocupa el cor, de manera que les façanes i les finestres foren construïdes de nou.

La façana principal, orientada a ponent, consta d'un portal amb arc de mig punt i, al damunt, dues finestres també d'arc de mig punt i un rosetó. És coronada amb un campanar d'espadanya de forma sinuosa i, als laterals, amb dues boles de pedra. Les façanes dels costats també compten amb finestres neoromàniques de la mateixa tipologia; les de les capçaleres del transsepte són geminades. L'absis romànic té al centre una finestra de doble esqueixada i les absidioles laterals compten també amb finestretes similars.

A l'interior la nau i el transsepte són coberts amb voltes de creueria. A l'absis queda perfectament visible el parament romànic, fet amb carreus de mida petita ben disposats en filades. La zona del presbiteri fou reformada els anys 1980 per mossèn Joan Bajona. L'altar de pedra amb un petit pessebre és obra del mateix Bajona. El faristol és fet amb un corró de batre procedent de la casa de can Cansalada. En diferents fornícules es conserven algunes imatges que són anteriors a la Guerra Civil.

Observacions:

Inscripció al portal: Anno DNI MCMXL

A l'interior de l'església hi ha dipositades les cendres de mossèn Joan Bajona

Història

Aquest indret s'ha conegut sempre com Sant Esteve, fins i tot en els temps més recents en què s'hi ha creat la colònia industrial, tot i que darrerament és més coneguda com a Colònia Soldevila, en referència al seu primer propietari. L'església apareix citada l'any 1038 al testament d'Ingilberga de Balsareny, esposa de Guifré de Balsareny, que era el senyor del castell. Cal suposar que fou tan sols una petita capella de caràcter rural que donava servei als masos de la zona. A mitjans de segle XIX l'església havia estat profanada i el 1849 fou beneïda de nou després d'haver estat renovada (Forasté, 1994: 93).

A la dècada de 1890 entrà en funcionament la colònia tèxtil que Josep Soldevila Casas va fundar en aquest indret. Aleshores Sant Esteve es convertí en l'església d'aquest nucli. El primer capellà registrat és Mossèn Gaspar Puigneró (1917-1919), però segons fonts orals ja n'hi havia hagut d'altres uns anys abans. El capellà atenia l'església, que era sufragània de la de Balsareny, i feia també de mestre a l'escola de nens. El 1925 s'hi inaugurà un nou sagrari. Fruit d'algunes de les obres fetes a la colònia o en les remodelacions a l'entorn de l'església hi van sorgir una quantitat important de restes humanes que constaten l'existència d'un antic cementiri. Així mateix, adossada a la roca sobre la qual s'assenta l'església, a uns 20 metres, hi havia una caseta que podria haver estat l'habitatge de l'ermità. Encara del record popular hi havien viscut diverses famílies, fins que finalment fou enderrocada. Encara s'hi poden veure els forats de les bigues a la roca (Forasté, 1994: 95).

El 1942 sota la iniciativa de mossèn Joan Rovira l'església fou totalment remodelada per l'interior i l'exterior: s'amplià amb els dos absis neoromànics i s'allargà la nau per davant. Sota el cor s'hi instal·là una pica baptismal que va permetre fer-hi batejos. L'obra la portà a terme la brigada de paletes de la fàbrica. La pedra noble fou tallada per en Pere Parés, avi del pintor local Pere Pla Parés.

Entre els anys 1985 i 1986 s'hi va portar a terme una restauració promoguda pel mossèn, Joan Bajona, i amb l'ajuda dels veïns de la colònia. Va consistir en la neteja i consolidació dels murs interiors, que estaven recoberts amb guix, cosa que va permetre deixar ben visible l'absis romànic i la seva finestra de doble esqueixada, que romania cegada.

Joan Bajona i Pintó (1932-2020) va néixer Sant Llorenç de Morunys, fill de pare paleta i mare amb aficions artístiques. Fou professor de plàstica, manualitats i humanitats a l'Escola Diocesana de Formació Professional de Navàs; més endavant va ser capellà de la Colònia Soldevila entre 1961 i 1978, i després ocupà la plaça de rector de Balsareny, un càrrec que exercí entre 1978 i 1990. Persona d'interessos polifacètics, va conrear diferents disciplines artístiques, a més de ser també un gran amant de la música. Va destacar sobretot en l'especialitat dels mosaics, des de 1965 i amb una obra extensa repartida en diferents poblacions com ara Riner, Sant Llorenç de Morunys i, especialment, Balsareny. Al darrera de l'església de Sant Esteve el mateix mossèn Bajona va idear l'espai de la Font dels Escolans. Posteriorment mossèn Bajona fou rector de Balsareny.

Així mateix, mossèn Bajona va impulsar també la Coral Sant Esteve, nascuda el 1963 com a capella de música d'aquesta església. La coral va realitzar gires per Europa, amb un repertori clàssic i sota la direcció del mateix Bajona. Amb les cançons de l'espectacle *Balsareny, més de mil anys* (1990) van enregistrar un dels diversos discos al llarg de la seva trajectòria.

Uns anys després del tancament de la fàbrica, el 1992, tot el conjunt de la colònia, inclosa l'església, fou comprat per una multinacional. L'església continua oberta al culte com a sufragània de la parròquia de Balsareny.

Bibliografia

Anònim (1974). "Sant Esteve de la Colònia Soldevila", *Full Diocesà*, núm. 1436, Solsona (14-4-1974).

AUTORS DIVERSOS (1984). "Sant Esteve de la Colònia Soldevila (Balsareny)", *Catalunya Romànica*, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 123-124.

AUTORS DIVERSOS (1978-79). *Història de Balsareny*. Grup d'Estudis Locals (G.E.L.). Treball inèdit al fons de la Biblioteca Popular de Balsareny.

BAJONA, Joan; SENSADA, Josep; ORRIOLS, Jacint (2016). *Mossèn Joan, entre la sotana i la gaveta de paleta. Obra plàstica de Joan Bajona i Pintó*. Balsareny.

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 111.

FERNÁNDEZ, Jordi (1974). *Balsareny, guia turística*.

FORASTÉ ROCA, Josep (1994). *Història de la Rabeia i de Sant Esteve*. Cercle Cultural de Balsareny, Ajuntament de Balsareny, p. 93-97.

